

Hrvatski List

izlazi u Puli, svaki dan u 6 sati ujutro

Pojedini broj 8 helera

Mjesečna pretplata 2 K 40 h

Oglasi 30 h Petit-redak

Godina II.

Odgovorni urednik:
Josip Hain, Pula

Nedjelja, 30. travnja 1916.

Tiskom i nakladom
Jos. Krmpotić, Pula

Broj 290

Tvrđjava Kut-el-Amara pala. Poraz Rusa kod Naročkog jezera.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 29. travnja. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Sjeverno od Mlinova na Ikvi bacila su odijeljena vojske nadvojvode Josipa Ferdinanda neprijatelja iz njegovih prednjih položaja. Zarobili smo 1 ruskog časnika i 180 vojnika i zaplijenili 1 strojnu pušku. Inače obični topovski bojevi.

Talijansko bojište.

Sinoć je držao neprijatelj pod živahnim topovskom vatrom doberdopsku visoravan i gorički mostobran te pojedina mjesta za frontom. Naši su letjeli bacili krupnih bomba na korminski kolodvor i na San Giovanni di Manzano.

I na dolomitskoj je fronti bio topovski boj tu i tamo prilično žestok.

Na Col di Lani je bio suzbijen ponovni neprijateljski napadaj na našu zaštitnu točku na vrhuncu.

Balkansko bojište.

Nema ništa novoga.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Häfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 29. travnja. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Na fronti od kanala La Bassee do Arrasa neprestano živahno pucanje i za nas uspješna borba s minama. U kraju smo Givenchy-en-Gohelle uznapredovali opet. Suzbili smo krvavo dvije jake tamo uperene engleske navale s ručnim granatama.

U području Moze osujetili smo opet francuske protunapadaje na Mort-Homme i istočno od njega. Oborili smo 2 neprijateljska ljetala.

Istočno bojište.

Južno od Naročkog jezera išle su jučer naše čete na navalu, te su uzeli ruske položaje još preko onih, koje su do 20. ožujka posjedovali, između Zanaroče i imanja Stahovce. Zarobili smo 5600 vojnika sa 56 časnika, među njima 4 štopesa. Zaplijenili smo 1 top, 28 strojnih pušaka, 10 bacala mina. Osim toga pretrpjeli su Rusi teških krvavih gubitaka, koji su se još mnogo povećali za noćne u gustim masama izvedene protunavale. Neprijatelj nije mogao da si opet uzme ni peda izgubljena zemljišta.

Naša su ljetala napala željezničke nasade kod Wendena i na pruzi Dvinsk-Riječica.

Jugoistočno bojište.

Položaj nepromijenjen.

Vrhovno vojno vodstvo.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 29. travnja. (D. u.) Glavni stan javlja:

Iračka fronta.

Nema ništa važna.

Kaukaska fronta.

Neprijateljskim bojnim silama, koje su napadale 25. i 26. naša odijeljenja u okolini Van, uspjelo je, da se približe našim položajima na 300 metara. Ali su se morale ipak dati na bijeg pred našom protunavalom. 26. napao je neprijatelj opet naše položaje južno od Bitlisa, ali je morao takodjer da se daje na bijeg. U centru i na lijevom krilu u primorskom odsjeku, bilo je tu i tamo topovskih bojeva.

Brzobjavi. Rat.

Kut-el-Amara se predala.

Berlin, 29. (D. u.) Veliki glavni stan javlja: Engleska se je vojska, zatvorena u Kut-el-Amari, predala hrabrim turskim opsjedateljima. Mora da ima više od 13 tisuća zarobljenika.

Townshend ponudio predaju.

Carigrad, 29. (D. u.) Townshend je ponudio predaju Kut-el-Amare i svih topova, što se u gradu nalaze, kao što i isplatu milijun šterlina za slobodni odlaz njegove vojske. Taj je uvjet bio odbijen.

Napadaj zepelina na ušću Temse.

Rotterdam, 29. Londonski izvjesteljski javlja o posljednjem napadaju zepelina ovo: „Na ušću Temse izbacili su zepelini do stotinu bomba. Nitko nije bio ni ubijen ani ranjen. Kod ljetja zrakoplova nad istočnim grofovijama hačeno je takodjer oko 100 bombi. Samo jedna je osoba ubijena.

Francuski mornari kod Verduna.

Rotterdam, 29. Prama vijestima iz Pariza nijesu Francuzi poslali na verdunsku frontu samo topove najtežega kalibra, što su ih uzeli iz obreznih utvrda, već i mornare. Ti nijesu bili poslani u posljednjim danima pred Verdun, nego već u ono vrijeme kad su počeli njemački nepredaji u verdunskom odsjeku.

Balkan.

Napetost između entente i Grčke.

Atena, 29. (D. u.) Reuterov ured javlja, da je položaj kritičan uslijed toga što Grčka ne će da dozvoli Srbima, da se služe grčkim željeznicama.

Listovi ističu odlučnost vlade, koja hoće da na svojem stanovištu austraje. Srpski je poslanik posjetio izvanjsko ministarstvo te je saopćio, da je srpska vlada neugodno iznenadjena grčke nesusteljivosti.

Ententini diplomati čekaju na nove instrukcije.

Gospodarski ugovori sa Rumunjskom.

Bukarešt, 28. Filipescov list „Epoca“ žestoko napada ministra za poljodjelstvo Constantinescu, kao najvećeg prijatelja središnjih vlasti, kojemu da se je treba zahvaliti što je došlo do gospodarskog ugovora sa Njemačkom. On da svuda daje izraza svojoj antipatiji za četvorni savez, te je i u posljednjem slučaju, kada je Engleska imala priliku, da pod ugodnom cijenom kupi od rumunjskih poljodjelaca 11.000 vagona brašna, znao postići, da nije središnja državna komisija privolila u taj posao.

Bukarešt, 28. U smislu drugog njemačko-rumunjskog žitnog ugovora, doći će u kratko do izvoza velike množine kukuruza. Rumunjsko ministarstvo vijeće stavilo je ministarstvu za javna djela na raspolaganje kredit od 15 milijuna leja za gradnju skladišta, u kojima će se na kolodvorima moći pohraniti 30.000 vagona žita. Jedan će dio skladišta biti dovršen do 15. lipnja, a drugi dio do 15. studenoga. Pšenica, određena za Njemačku, već se nalazi u Brailli i Galacu.

Bukarešt, 28. Među turskom i rumunjskom vladom vode se posredovanjem nekog Popovskoga vrlo važna pregovaranja gospodarskog značaja, koja će prema vijestima iz mjerodavnih krugova uskoro dovesti do zadovoljivog svršetka.

Sjeverni Epir ugrožen od Italije.

Atena, 28. Talijanske su čete zaposjele dio kotara Chimara, sve do brda proroka Elije. Ta je visina bila zasigurana topovima, Talijani grade u tom području strateške ceste. Vladin list „Neon Asti“ upozoruje na to, da će Talijani graditi cestu od Valone do granice sjevernog Epira. To svakako ima da nešto znači, a Grčka mora poduzeti sve, da je Italija ne iznenadi.

Francuska.

Pariske konferencije.

Lugano, 29. Talijanski zastupnici i senatori, koji su došli u Pariz, bili su od francuskih političara živahno pozdravljeni. Luzzatti, Pichon, Hanotoux i Clemenceau uvjeravali su jedan drugoga, e hoće Njemačka da uništi latinsku civilizaciju, no da je ova pod sjegurinom zaštitom Anglosasa i Rusa.

Engleska.

Proglasenje Irske republikom?

Rotterdam, 28. Kupljenje vojske moralo je po nalogu iz Londona biti u Irskoj zaustavljeno, što je Asquithovom programu zadalo smrtni udarac, jer se je u prvom redu računalo na irske kontingente. Engleska je vlada doznala, da postoji plan, koji ide zatim, da učini Irsku nezavisnom, da se proglasi republikom, te da se od Engleske zahtjeva, da je odmah priznaje. Na čelu nacionalističkog pokreta, koji je tobože već tako proširen, da se o ugušenju istoga ne može ozbiljno govoriti, stoje najuglednije ličnosti Irske. Mnogi članovi parlamenta i mnogi ministri tobože očito simpatiziraju sa željama Iraca. Irskim će se pitanjem baviti posebno kabinetsko vijeće, kojemu će slijediti krunsko vijeće.

Italija.

Talijanski radnici za mir.

Lugano, 28. Kako „Avar“ doznaje, radi policija i cenzura marljivo na tom, da uguši prigodom 1. svibnja namjeravanu radničku manifestaciju za mir. U nekim područjima, naime u Romanji, bijahu raspustene socijalistične organizacije, jer da tobože šire antimilitarističnu propagandu među vojnicima. Po drugim mjestima bijaše poduzeto mnogo kućnih istraga, zaplijenjene tiskovine te je bilo od oblasti zabranjeno, da se prostorije upotrebljavaju za sastanke.

Amerika.

Američki kongres i Njemačka.

Berlin, 28. „Deutsche Tageszeitung“ brozavlja se iz New-Yorka: Razni su listovi doznali od članova kongresa, da se je 144 članova odlučeno izjavilo proti preimui diplomatskih odnosa sa Njemačkom, a samo 36 za prelom. 239 članova nije htjelo da za sada uzme ikakvo stajništvo prema tom pitanju, a ostali su bili oduševljeni.

Amerika i Engleska.

New-York, 27. Vijest lista „New-York Sun“ u Washingtonu javlja: Prijeporno je pitanje s Njemačkom radi povrijeđene međunarodne prava takovo, da se o američkoj priznaji proti Engleskoj ne će raditi, dok se ne postigne sporazum s Njemačkom. Ako se njemačke podmornice prilagode zahtjevima međunarodne prava, tad će država uprava i nastupiti sa svojom tužbom proti Engleskoj.

Dogodjaji na moru.

„Sussex“ potopljen engleskim torpedom?

Berlin, 28. Tu se glasa, da predstoji ne nadan preokret u američko-njemačkim odnosima, jer da su tobože došle sigurne vijesti, koje kažu, da je Engleska sagradila torpedo sličan njemačkim, te da je takvim torpedom bio „Sussex“ potopljen. Premda nema sigurnih dokaza, ipak je uzbuđenje malo popustilo.

Engleski brod sa živežom nastradao na putu u Kut-el-Amaru.

London, 29. (D. u.) Ratni ured javlja, da su u noći potopili Englezi, da posalju brod sa živežom u Kut-el-Amaru. Ali im se pokušaj nije zalibože posrećio sa svom njihovom neustrasivošću. Ljetala su ustanovila da je brod potonuo kojih 4 engleskih milja istočno od Kut-el-Amara.

Nastradali parobrodi.

London, 29. (D. u.) Lloyd javlja: Danski je parobrod Johann išao u zrak.

London, 29. (D. u.) Engleski je parobrod Industry bio potopljen od neprijateljske podmornice na svojem putu u Sjedinjene države. Njegova je posada bila spašena od američkog parobroda Finland.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Rusija.

Petrograd, 27. Službeni izvještaj od 24. o. mj.:

Zapadna fronta.

Neprijateljska su ljetala bacala bombe istočno od Dvinskog, na samo Dvinsko i na pozicije zapadno od Postave. Neprijateljsko je topništvo djelovalo u različitim odjecima. Južno od mjesta Krevo izjavilo se je njemački napadaj. U istom okolišu preletjela su mnogobrojna ljetala preko naših pozicija. Jedno je bilo oboreno, te je palo u naše linije jugoistočno te je palo u naše linije jugoistočno od Krevo. Neprijateljska su zračna ljetala bacala bombe na kolodvor Gonceviz (23 kilometra južno od Štenuške) između kolodvora Baranovići i Lucienec.

Kaukaska fronta.

Turski se je jedan napadaj u smjeru prema Erzignanu izjavio u našoj vatri.

Francuska.

Paris, 25. Službeno izvješće od 26. o. mj. u 3 sata popodne:

Sjeverno od Aisne poduzeli smo opću navalu, kojom smo osvojili malu sumu od Buttesa. Uхватili smo 72 zarobljenika, među njima 1 časnika i 7 podčasnika. Svojom smo vatrom rastjerali izvidnička neprijateljska odjeljenja, koja su po noći pokušala, da se približe našim okopima u odsjecima Paissy i Graonne. Zapadno od Moze bilo je žestokog pucanja na naše položaje u sumi Avocourt i sjeverno od vrha 304. Istočno od Moze bilo je umjerenje topovske djelatnosti. U Woeveru upravljao je neprijatelj vatra iz svojih velikih topova na Haudimont-Rouvoux: Inaše mu je topništvo snažno odvrćalo. Kroz noć nije bilo pjesadijskih poduzeća. U Loreni pokušao je neprijatelj iznenadnu navalu protiv malene naše straže sjeverno od Embornel, ali je bio suzbijen s gubicima. Po kazivanju zarobljenika nesudjela je navala protiv naših položaja u Chapelotte stajao neprijatelj znatnih gubitaka.

Jutros oko 3 sata napalo je veliko naše bojno ljetalo zeppelin u visini od 4000 m. pred Zebrüggeom i bacilo je 19 požarnih granata. Čini se, da je bio zeppelin pogodjen. Istodobno pred Ostendom bacilo je drugo veliko bojno naše ljetalo više metaka protiv njemačke torpednjake, te ju je i pogodilo. U zračnoj borbi pogodilo je naš ljetalac neprijateljski fokr, koji je pao u naše redove u okolici blizu Luneville: blizu Luneville bio je neprijatelj ljetalac ranjen i zarobljen.

U 11 sati popodne: Sjeverno od Aisne bilo je na obim stranama topovskog pucanja u sumi Buttes. Zarobljenici, što smo ih učinili u jučerašnjim borbama, iznasaju broj od 150. Među njima ima 4 časnika. Zaplijenili smo 2 strojne puske i 1 bacalo mina.

U Šampanji usredotočilo je naše topništvo svoje pucanje na neprijateljski topovski park u dolini Le Dormoise. U Argonama razvile su naše baterije opsežnu djelatnost protiv njemačkih utvrda na vrhu 285 kod Vanquois i u sumi Cheppy. Zapadno od Moze žestoko topovsko strijeljanje kod Avocourta i kod vrha 304 te kod E-nesa i Montzevilla. U odsjeku Mort-Homme došlo je na obim stranama do koncentrirane paljbe. Istočno od Moze i u Woeveru obična topovska djelatnost. Njemački je dalekometni top palio proti Vauzeville i Luneville. U Loreni suzdržali smo svojom zapornom vatom njemačku navalu uperenu protiv naših položaja sjeverno od Seunosa. Zarobili smo više vojnika i jednog časnika. Po najdnim vijestima izgubili su Nijemci u napadaju protiv naših pro-maknutih pozicija kod Chapelotte 1000 ljudi.

Zalutalo se je njemačko ljetalo spustilo noćas u našim redovima blizu Posieresu na Oisi. Dva smo letioca časnika zarobili. Neprijateljsko ljetalo, pogodjeno našim obrambenim topovima zapalilo se je i palo kod Bagatelle Pavillon, sjeverno od Tour de Paris, jučer je kod Vanquoisa palo u naše redove neprijateljsko ljetalo, koje je naše topništvo nistilo, pogodivši ga poručnik Navarre, koji je time oborio deveto ljetalo.

U noći od 25. bila su naša bojna ljetala zaposlena osobito u okolici Verduna. Bacila su 14 bomba na artiljerijski park i na zamake kod Dambillersa, 6 na kolodvor u Conflansu, 6 na kolodvor u Pierre Pontu, 6 na talionice Jomuf u Homecourtu, 6 na kolodvor u Mezieresu i 2 na Bethel. Iste su noći izvela naša ljetala više bombardamenta u kraju Roges.

18 je bomba baceno na munijska skladišta južno od Viller Carbonnel, gdje se je ustanovilo više eksplozija: 12 je bomba metnuto na

Pont Biechwoh, na skladišta u Cremery Crury, sjeverno od Broye. U noći od 26. bacio je upravljivi njemački zrakoplov 12 bomba u kraju Etapes-Beutin-Paris-Plage. 2 su engleska vojnika lahko ranjena. Materijalna je šteta malena.

Belgija.

Paris, 27. Službeno izvješće od 26. Kroz jutro, osobito u kraju Dixmuiden-Steenstraete, topovska djelatnost. Kasnije ne jako žestoki topovski dvojni na ostaloj fronti.

Italija.

Rim, 25. Službeno izvješće od 26.: U dolini Lagari prouzročile su neprijateljske granate požar, koji je brzo bio ugušen. Naše su baterije prouzročile eksploziju u skladištima municije u Manzanu i Nomesino. U Cordevoli odbili smo običajni neprijateljski napadaj proti protislutim pozicijama na Gol di Lana, sjeverozapadno od vrhuna.

Uzdruž fronta na Soči djelovanje topništva. U okolici Selea (Kras) upravio je neprijatelj žestoku razornu vatra na naše postojanke koje smo dne 22. o. mj. u večer i u noći osvojili, te je izaslao mnoštvo pjesadije na napadaj proti našim pozicijama. Neprijatelj je bio svaki put uz teške gubitke suzbijen.

Verdun.

Upravo užasni gubitak francuskih vojnika daje se, piše dopisnik lista Heer und Politik, već samo iz toga razabrati, što je za vrijeme od 20. marta do 20. aprila na ta bojišta prispjelo nista manje nego novih divizija. Dne 20. marta javio je naš generalni stop, da je pred Verdunom ustanovljeno sveukupno 27 pjesadijskih divizija. Ako i taj broj ogroman, to daleko zaostaje za novim brojem, koji ustanovljuje naše vrhovno vojno vodstvo, i koji da iznaša u prostoru od Fresnes-en-Woever do Avocourta sveukupno 38 divizija. Osim toga se još spominje, da su 4 od ovih divizija iza oduljeg mira i naknadnog popunjenja s vijesim momcima, ponajviše iz novackog godišta 1915 po drugi put bile povedene u boj i potučene. Te su 4 divizije bile očito uslijed gubitaka tako oslabljene e je potrebno, da se preživljeljima priusti dugotrajni odmor, te da se decimirane čete popune. Ali i te su 4 stare — u istinu pako nove — divizije opte potučene.

Mi imademo sad samo po broju 38. a po gubicima ljudi zapravo 42 divizije, koje se nalaze u bojovima pred Verdunom. Gustav Hervé je pred nekoliko dana u svom listu La Victoire razložio, da se varaju oni, koji drže, e je Verdun samo maleni odsječak u boju, jer akoprem je bojište samo u razmjeru prema čitavoj fronti maleno, stoji ipak pred Verdunom sva francuska vojska na kocki. Njegove su riječi strašnije, nego li što on i sam misli. Nijedna bo zemlja a pogotovo ne Francuska — ne može da podnese takove gubitke, jer 38 divizija, od kojih su 4 morale biti nanovo popunjene, znači iskrvarenje vojske. Oko 600.000 je ljudi povedeno bilo ovdje u boj i potučeno. ovim popunjnjem i pošiljanjem naknadnih poslo je doduše francusku vojnu upravu za rukom, da uzumogne Verdun očajno i ogorčeno braniti i praviti protunapadaje. Tek sad će se moći u svijetu pravu suditi, zašto su bojevi oko Verduna tako dugotrajni i ogorčeni i radi česa Francuzi da uza sve teške poraze mogu ovdje ondje i napadati. Upravo radi te silne uporabe ljudi, dok nasuprot Nijemci veoma stete svoje ljude. No uza sve to iskrvavljuje se francuska vojska polagano, ali sjegurano bez uspjeha. Pričuve su generala Joffrea većim dijelom iscrpljene, a isto tako i najmladjin godišta. Još može Francuska na nasilan način pridonijeti žrtava. No opravdano je pitanje, kako dugo će uz najbolju volju biti u stanju da to čini i što joj izotaga preostaje. No sve jasnija biva u Engleskoj spoznaja, da stoji sva francuska vojska pred Verdunom na kocki. Hervé je izrazio samo uvjerenje velikog dijela naroda.

„HRVATSKI LIST“ može se kupiti u
Vodnjanu kod prodaje duhana D:
betto već rano u jutro. ::

Sedmica Crvenog križa od 30. travnja do 7. svibnja!
Pristupite kao članovi Crvenom križu!

Ruelja pred važnim događajima. Iz Kodanja: Komiteji ruskih vojničkih industrijalaca izdali su poziv na radnike, u kojem upozoravaju na potrebu ograničenja neradnih dana i blagdana, pošto se nalazi Rusija pred važnim odlučujućim događajima.

Talijanski učitelji . . . za rat. Skupština talijanskih učitelja, što je držala u Laganu dne 23. tek. mjes., izjavila se je sa 7333 protiv 3648 glasova za nastavak rata. — To je naravski po receptu najmodernijem uzgojoslova!

Grčka ne dozvoljava prelaz srpskih četa. „Hestia donasa, da je krunsko vijeće zaključilo, da ne će pod nijednim uvjetom dozvoliti prelaz srpskih četa preko grčke zemlje u Solun.

Venizelos i grčka vlada. „Sečolo“ javlja iz Atene, da su Venizelosovi pristae započeli grčevito raditi proti vladi. Venizelos je navodno razglasio, da se ne će žacati nikakvih sredstava. Njegovi pristae priređuju sastanke, na kojima dolazi često do krvavih sukoba.

Rusi u Verdunu. Ruske vojnike, koji su se iskrcali u Marseille, odaslali su na francusko ratište kod Verduna.

Sjećajte se Crvenog križa!

Književnost i umjetnost.

„Hrvatske pučke popijevke iz Medjumurja“. Upravo je izišlo i počelo se je velikim zanimanjem raspačavati djelo: „Hrvatske pučke popijevke iz Medjumurja“, što ih je sabrao, harmonizirao i izdao Vinko Zganeč. Cijela je hrvatska kritika pozdravila ovu knjigu kao jedno vredno i lijepo djelo. Te preporučimo svim prijateljima narodne glazbe, da tu knjigu nabave. Knjiga je ukusno opremljena, a cijena joj je samo K 3, poštom dvadeset šilira više. Šalje Knjižara „Novine“, — M. Kelović, Zagreb, Bakačeva ulica 5.

Zadnje vijesti.

Potanje vijesti o dublinskim nemirima.

London, 29. (D. u.) Reuterov ured javlja: Posljednje neslužbene vijesti iz Dublina od prošlog četvrtka kažu, da je spomenzgrada slobode bila uništena od topnjače Liffey.

Čete su istjerale buntovnike bombama i strojnim puškama iz njihovih utvrđenih

položaja na trgu Sv. Stjepana. Buntovnici drže još u svojim rukama veliku tvornicu dvopeka Jacobs, na koju puca vojska iz 2 topa. Nadalje zaposjedaju poštanski ured, sudnicu i jedan kolodvor. Kaže se, da je međutim vojska zauzela poštanski ured, služeći se dimnim bombama. Svjetina je bila prošlog ponedjeljka ponukana bojevima, da se dađe na plijenjenje najglavnijih trgovina.

Njemačka podmornica „U 5“ potopljena.

Berlin, 29. (D. u.) Službeno. Podmornica „U 5“ nije se vratila od svojeg posljednjeg podhvata. Po izvješću engleskog admiralteta bio je brod uništen 27. o. mj., a njegova posada spašena.

Spašenič broda Russel.

London, 29. (D. u.) Kontreadmiral Freemantle i 22 časnika linijskog broda Russel su se spasili.

Podupirajte Družbu!

Svoj k svome! Svoj k svome!

Skladište pokućstva

Filipa Barbalica

PULA

ulica Sissano broj 12.

Obavješćuju se cijenjene mušterije, da su prispjeli gvozdeni sklapajući kreveti, kao i mali bijeli kreveti za djecu. — Obavješćuje se također, da za dopunjak već bogatog skladišta, prispjela odnosno pokućstvo svake vrsti.

Izvršuje sve tapetarske popravke brzo i točno.

Svoj k svome! Svoj k svome!

ISTARSKA POSUJILNICA U PULI.

Tko želi uložiti sigurno svoj novac na stednju, tko ima platiti „POSUJILNICI“ interes ili štogod na račun svog duga, tko bi htio u potrebi da digne koliko iz svog uloška kod „POSUJILNICE“,

taj neka se obrati

u „Narodni Dom“ (palača „ISTARSKE POSUJILNICE“) u II. kat na pirsarnu Dra. L. SCALIER, odvjetnika i vojničkog branitelja, i to u svaki delavni dan od 9—12 prije te od 3—7 sati poslije podne.

Posujilnica plaća na uloške 4½% kamata.

Uništavajte muhe da se ne umnožavaju

Izlet na Sljeme.

Humoreska Čiča Jose.

Već preko dvije je godine borovio gospodin porezovnik Martin Čarapa u Zagrebu, kamo ga premještiše odnake iz ravnoga Srijema, gdje se je i rodio bio. Budući neženja, stanovao je u iznajmljenoj sobi u Radničkom dolu, a njegova gospodarica, gospođa Jela, mogla je o njemu da govori tek ponajbolje. Bio je jedan od onih rijetkih i blaženih podstanara, koji su točno plaćali mjesečnu stanarinu, ni za što se cijenkali i ne imali tkozna kakovih osobitih zahtjeva, nego bili zadovoljni s onim, što im se pružalo. A i inače je bio gospodin Martin Čarapa čovjek, stono riječ, na svom mjestu. U uredu točan i savjestan, izvan njega uredan i trijezan. Rijetko, veoma rijetko bi se znalo dogoditi, a da ga sumračje ne bi zateklo kod kuće, još rjeđe, a da se ne bi digao ranom zorom. Poslije ručka bi se odmarao sat ili dva, a tad bi izlazio na svoju običnu šetnju — svaki dan u sedmici na drugu stranu. U društvo, pogotovo u „veselo“ bi društvo zalazio tek u iznimnim zgodama, a tek nedjeljom poslije podne znao bi začu u kavanu, ispitati samo crnu kavu i prolistati novine.

Doista, gospođa je Jela imala posve pravno, kad bi pred susjedama na sva usta stala hvaliti svoga podstanara.

Takvim je životom živio gospodin porezovnik Martin Čarapa u Zagrebu već preko čitave dvije godine. Bio je to život jednoličan, bez promjena, dan za danom gotovo isti. On je bio na nj privikao, pogotovo, što je, kako bi znao katkad ustvrditi, živio dosad na sličan način svagdje, gdjegod je službovao. A i gospođa je Jela već odavna priviknula na „dnevni red“ gospođina Martina Čarapa te već unaprijed točno pogadjala, u koji će primjerice sat on u šetnju, na koju će stranu danas krenuti i u koliko će se sati povratiti.

Zato nije nikakovo čudo, što je jedne večeri bila silno uzrujana i uznemirena. Ta pomislite samo! Noć se je već odavna bila spustila na zemlju, a o gospodinu Martinu Čarapi još ni traga ni glasa, a onom istom gospodinu Martinu Čarapi, koji bi inače u to doba već običavao ležati u postelji. Jedna je gospođica bila u trista briga. Da se „gospodinu“ nije štogod dogodilo, da ga nije stigla možda kakova nesreća? I što dalje je odmičulo kazalo na uri, to veća je bivala njezina zabrinutost.

Teda negda oko deset sati eto gospođina Martina Čarape. Bio je zaduvan — znak, da je naglo bio hodao. Gospođji je Jeli pao težak kamen sa srca, ali umirila se je posve tek tad, kad joj je gospodin Čarapa razložio, kako je bio s dvojicom prijatelja nešto dalje, gotovo do sela Šestina, u šetnji i kako nikako nije mogao da se ranije vrati.

Drugi dan poslijepodne morala je gospođa Jela i opet da se čudi. Gospodin je Martin Čarapa došao iz ureda čitava dva sata kasnije no obično. Sa sobom je donio neku odugačku, cijev iz kože, a iz džepa mu je virila nekaka siva platnena artija, što li. Pojedaviši na brzu ruku ohladnjeli već ručak pošao je u šetnju, i premda bi danas prema „dnevnom redu“ morao da krene prema Savi, zaputio se je ravno prema Zelengaju, a pod pazuhu je stisnuo onu odugačku cijev iz kože, za koju je gospođji Jeli na njezino pitanje čas prije kazao bio, e je u njoj dalekozor, kroz koji će sa brjega u Tuskaneu promatrati zagrebačku okolicu.

Odsad bi gospodin Martin Čarapa dnevno oko pet sati popodne zalazio na Cirok, a dalekozor je njegov bio gotovo neprestano uperen samo prema sjeveru, prema Zagrebačkoj gori i ponajče prema njezinom vrhuncu — Sljemenu, dok bi odmah iza ručka pomno proučavao onu „sivu

platnenu artiju“, koja nije bila ništa drugo nego zemljovid sjeverne okolice grada Zagreba.

Gospođa Jela nikako nije mogla da si protumači tu „silnu“ promjenu u životu svoga podstanara, te si je uzalud razbijala glavu, što ima sve to da znači.

Nekoliko dana izatoga eto novoga golemoga presenečenja po nju. Gospodin je Martin Čarapa došao i opet prilično kasno popodne kući, a za njime je donio poslužnik velik zamotak. Gospođa Jela nije znala, što bi mislila, što bi kazala, kad je vidjela, kako on izvlači iz zamotka jake i teske cijepce s krupno i nagusto okovanim potplatima, dugačke i debele zelene nogavice, posebno neko zelenkasto odijelo, od kojega su hlače bile tek do koljena, zelenkasti šešir s perjanicom, nekakovo posudje i tkozna, što sve ne. Da, poslužnik je donio sa sobom i visok stap s odlugačkim željeznim šljokom na donjoj strani.

Starica nikako nije mogla da shvati, što gospodin Martin Čarapa kani s tim neobičnim stvarima. Već nekoliko joj je outi bilo izmaklo, te je „svoga gospodina“, kako ga je pred susjedama pomno nazivala, zapitala, čemu sve to, no „njezin gospodin“ kao da je svaki put njezino pitanje prečuo, što više, konačno ju je umolio, da ga ostavi na samu. Teškim je srećem izasla gospođa Jela iz sobe, koju je gospodin Martin Čarapa pomno za sobom zaključao. Uzalud se je navirivala kroz ključanicu, — na svoju veliku žalost nije mogla a mu ništa da opzri. Sto i sto najraznovrsnijih i najčudnovatijih misli rojilo joj se po glavi i ona se je stala ozbiljno pobojavati za dusevno zdravlje „svoga gospodina“. Ta što se to s njime kroz ovo nekoliko dana zbiva? Je li to još onaj točni i uredni gospodin Martin Čarapa, koji je dosad bio? (Ni izdaleka!

(Nastavit će se.)